

Poprečnina v gotovini plačana.

ŠTEV. 10.

LETNIK XXV.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“
V LJUBLJANI.

V LJUBLJANI, DNE 15. OKTOBRA 1924.

TISK ZADRUŽNE TISKARNE V LJUBLJANI.

VSEBINA: I. B.: Pismo prijatelju živinorejcu. — Inž. Josip Rustja: Zavarovanje goveje živine. — V. R.: Slovenska kmetijska družba. — Tridesetletnica srpskega združenja. — Baltic - mlekaška naprava za združne mlekarne. — Muslimansko združenstvo v Bosni. — Vprašanja in odgovori. — Združenstvo. — Gospodarstvo. — Razno.

Vabilo

k

izredni glavni skupščini

Združne zveze v Ljubljani

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki bo dne 20. novembra 1924, ob 10. uri dopoldne v
dvorani „Akademskega doma“ Miklošičeva cesta
poleg hotela „Union“ v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Odobrenje zapisnika o zadnji glavni skupščini.
2. Sprememba pravil.
3. Dopolnilna volitev odbora.
4. Slučajnosti.

Prof. B. Remec,
podpredsednik.

§ 19. zvezinih pravil: Zvezina skupščina je občni zbor zadruge in sestoji iz odposlancev Zvezinih članic.

Vsako Zvezino članico zastopa na Zvezini skupščini njen načelnik. Če pa ta pri Zvezini skupščini ni prisoten, zastopa Zvezino zadrugo pooblaščenec, ki se izkaže s pravilno izdanim pooblastilom načelstva Zvezine članice. Ena oseba sme zastopati kvečjemu 10 zadrug.

OPOZORILO! Zaprošena je polovična vožnja, ki bo gotovo tudi dovoljena. O tem bo pravočasno objavljeno v dnevnikih časopisih.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din. na leto, za pol leta 12:50 Din.
 ————— Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. —————

I. B.

Pismo prijatelju živinorejcu.

V svojem pismu mi tožiš, da ni zanimanja med našimi ljudmi za skupne gospodarske ustanove kakor za zadruga. Pišeš mi, da so se živinorejci pri vas sicer začeli nekoliko gibati, da pa vendar v glavnem vozijo po starem tiru. Veliko več dela in skrbi posvečajo polju kot živini. Pa je vendar živinoreja z mlekarstvom za bodoče glavni vir dohodkov in je zato jasno, da bomo morali težišče našega kmečkega gospodarstva preložiti na živinorejo.

Prijatelj, vidi se, da si še mlad in nepočakan. Če se danes govori in piše, da moramo težišče kmečkega gospodarstva v Sloveniji preložiti na živinorejo, tedaj si ne predstavljaš, da je to tako lahka in preprosta naloga, da bi jo izvršili z eno potezo, v enem dnevu. **S tem je podana le smer dela za bodočnost.**

Preložitev težišča se ne izvrši tako lahko in tako hitro. Opozarjam te, da bi bilo gospodarstvu celo lahko v veliko škodo in nevarnost, ako bi ta prehod napravili naenkrat, prehitro. Pomisli, če bi to izvedla naenkrat cela Slovenija! Kje pa bomo našli trg za vso živino in za vse mleko iz Slovenije, ko imamo že danes v tem oziru precejšnje težave? Ali misliš, da je naš živinorejec že pripravljen? Ali misliš, da je že dovolj izobražen, da bi ta prehod izvršil pravilno, da

bi res prišli do takega načina živinoreje in mlekarstva, ki bo rentabilen? Če danes uvažamo v Slovenijo kot pasivno pokrajino letno 6 do 7 tisoč vagonov moke in žita, koliko bomo morali potem uvažati, ako naenkrat vse njive spremenimo v travnike oziroma zasejemo deteljo in druga krmila? Ali bo izkupiček iz mleka zadosti velik, da krijemo poleg vseh drugih izdatkov tudi nakup takih množin žita in moke?

Vidiš, prijatelj, samo nekaj vprašanj, pa je še cela vrsta drugih, ki nastanejo s preložitvijo težišča našega gospodarstva in ki jih je treba previdno reševati, če se hočemo obvarovati škode. Pomni, če preložimo težišče prehitro, se nam prav lahko zgodi, da pademo. Potem bi si morebiti celo priznali, da je bila smer, ki smo jo dali, napačna, bi mogoče celo mislili, da smo napačno učili, ko smo rekli, da moramo preložiti težišče našega gospodarstva na živinorejo z mlekarstvom. Radi tega je v življenju važno ne le, **da podamo smer, ampak da znamo nalogo tudi pravilno izpeljati.**

Pravilen način je po mojem mnenju ta, da pridemo do novega gospodarstva s težiščem v živinoreji **potom zdravega razvoja.** Narava ne pozna skokov, narava pozna razvoj. Po mojem moramo ta prehod v gospodarstvu napraviti potom razvoja. Mi imamo smer. Voditelji so poklicani, da razvoj obračajo v tej smeri. Pomni, da tisoče in tisoče kmetov, tisoče in tisoče kmečkih gospodar-

stev ne preokreneš in tudi ne smeš preokreniti v enem dnevu. V takih masah se preokret vrši polagoma v nekem notranjem vrenju. Polagoma prihaja v gospodarje zavest, da po starem načinu gospodarstvo ne gre več, da je veliko dela in truda, tudi veliko stroškov, pa malo dohodkov. Polagoma prihaja zavest, da je napaka v tem, ker smo preveč zanemarili naše hleve, ker smo preveč prepustili živino samo sebi. Polagoma prihaja zavest, da bi iz hleva lahko dobivali veliko več dohodkov, ako bi se tam nekoliko bolj brigali, ako bi skrbeli za lepo živino, ako bi skrbeli za dobre krave mlekarice. Polagoma prihaja zavest, da tudi hlev zahteva umnega gospodarstva, brige in dela, kakor to zahteva njiva, ako hočemo sadu. Tako se ta zavest vseli in z njo preokret polagoma; najprej pri najbolj naprednih gospodarjih ter polagoma prehaja na druge. Eden napravi prve korake, poskrbi v hlev lepe krave, pobriga se, da ima njegov hlev in tudi hlevi drugih posestnikov dobrega bika, začne se zanimati za vzrejo telet itd. Njegovemu primeru sledijo drugi, ko vidijo, da je stvar dobra, da nese.

Najbolj uspešno sredstvo, da se ta preokret med gospodarji vodi pravilno in z uspehom, pa so živinorejske zadruga, kakršno imate tudi pri vas. Iz lastne izkušnje si prišel do prepričanja, da bomo prišli do dobre, hasnovite živinoreje le potom živinorejskih zadrug. Pišeš sicer, da ljudje smatrajo živinorejsko zadrugo za preveč uradno, da premalo praktično dela. Če to pravijo, jim povej in pokaži obenem, da je zadruga vendar veliko naredila. Pred dvema leti ste imeli v celi občini pet slabih bikov, tako da se je nekdo izrazil, da so to muhalniki, ne pa biki. Danes imate enajst lepil bikov, tako da vas živinorejci sosednjih občin zavidajo. Le naj pogledajo okrog, v kateri občini pa dobijo toliko lepil krav v hle-

vih, katera občina pa priredi toliko telet in katera občina dobiva toliko za mleko kakor vaša? In kar je glavno, **kje se pa gospodarji in celo kmečkji fantje toliko zanimajo za živinorejo kakor pri vas?**

Rečem ti, prijatelj, da je zadruga zelo veliko naredila, samo ljudje so kratkovidni, mnogokrat celo slepi. Ne vidijo, ker nočejo videti. Ne spoznajo in ne pripoznajo, ker nočejo priznati zadrugi njenih zaslug in njenega uspeha. Težko jim je sprijazniti se z zadrugo in težko jim je, da bi bili zadrugi hvaležni. Sicer pa prijatelj, tega tudi nikoli ne pričakuj! Ti delaj vztrajno brez ozira na to, kaj ljudje porečejo, ker sam najbolje vidiš in najbolje spoznaš, ali gre stvar naprej ali ne, ali so uspehi ali jih ni.

Vsako nesebično, vztrajno delo mora roditi uspehe. Priznati mi moraš, da jih je pri vas že rodilo v precejšnji meri. Če pa nekateri teh uspehov nočejo videti in ne pripoznati, zato ti uspehi niso nič manjši. Prav ima tvoj prijatelj, ko te opominja, da ne obupati. Nima pa prav, ko ti piše, da se naš kmet ne gane. Saj gre naprej, samo počasi. Tako počasi gre ta razvoj, da v svoji nestrpnosti tega skoraj ne zapazimo ali če zapazimo, ne vpoštevamo dosti. Pomni to, kar sem ti zgoraj govoril, da imamo tu opraviti z masami, s tisoči in tisoči gospodarjev in gospodarstev, ki jih ne moremo in tudi ne smemo preokreniti v enem letu, ampak šele v desetletjih vztrajnega dela.

Pišeš mi radi **živinorejskega premovanja**, ali bi ga priredili ali ne, ali je potrebno ali ne. Rečem ti, da je potrebno in še zelo potrebno tako premovanje, da vendar enkrat zadruga nekaj pokaže pred širšim občinstvom, pred javnostjo, da se ne bodo njeni uspehi skrivali sramežljivo po hlevih in da jih ne bodo občutili samo žepi vaših gospodarjev.

Potrebno je združeno premovanje predvsem radi vaš, ki delate pri zadrugi, ki to

stvar vodite. Saj sam priznaš, da vam mnogokrat upada pogum in postajate malodušni. Ko boste pri premovanju videli uspehe in ko vam jih bo tudi širše občinstvo priznalo, boste dobili zopet novega poguma.

Potrebno je premovanje radi članov vaše zadruga, da zadruga dobi novega razmaha in sile, da bo vstanu vzbuditi zanimanje za živinorejo tudi pri onih posestnikih, ki dosedaj še niso člani. Res, da ne boste delili velikih nagrad za premovano živino, toda oni srečni posestniki, ki jih bodo dobili, bodo v tem videli javno pohvalo in priznanje za delo, ki je v korist občnosti. In drugi posestniki, ki bodo slišali o teh nagradah, bodo pa samj začeli tako gospodariti, da bi se tudi njim mogla v bodoče prisoditi taka javna pohvala in priznanje.

Najbolj potrebno pa je **premovanje radi sosednjih občin**, ki se še nič ne zganejo za povzdigo živinoreje. Ako je vaša zadruga delavna in močna, mora zlasti misliti na to, da ne ostane osamljena, kakor otok sredi morja. Vi morate s svojim delom, s svojim vzgledom, zlasti pa s svojim uspehi vplivati tudi na širšo okolico, da se tudi drugod začnejo gibati, da bo tudi drugod zavladalo tako zanimanje za živinorejo kot pri vas. Vaša zadruga mora skušati tako vplivati na sosednje občine, da bodo tudi drugod spoznali in občutili potrebo, da si morajo usta-

noviti živinorejsko zadrugo, ako hočejo napredovati.

Da morate skušati vzbuditi zanimanje za živinorejo tudi v sosednjih občinah, **to zahteva od vas bodočnost vaše zadruga**. Če bi še tako vztrajno delali, rečem vam, obsojeni ste prej ali slej na pogin, ako ostanete osamljeni. Vaša zadruga nima bodočnosti, ako ne bo mogla s svojim vplivom spraviti kvišku novih zadrug v sosednjih občinah, ki ji bodo potem opora v delu za povzdigo živinoreje.

In čimveč bo živinorejskih zadrug, tem lažje vam bo delo. Dočim danes s težavo dobite lepega bička ali lepo junico, vam bo potem to lahko. Obrnili se boste na živinorejsko zadrugo v oni kraj, kjer mislite, da je za vas živina najbolj prikladna, za vaše razmere krme in paše najbolj privajena. Začelo se bo izmenjavanje plemenske živine med zadrugami in živahna medsebojna pobuda; začelo bo tekmovanje med zadrugami. Tudi druge zadruga bodo začele prirejati združna premovanja, tudi druge občine se bodo hotele postaviti s svojo živinorejo. In tisto vrenje, tisti preokret, o katerem sem Ti v začetku pisal, se bo vršil s polno močjo.

Pomni, kar je dr. Krek ponovno povedal: začeti je treba. Res, da je začetek težak, a ko stvar pride v tir, se boš pa sam čudil, kako se razvija potem sama od sebe, da niti pričakoval nisi kaj takega.

Inž. Josip Rustja.

Zavarovanje goveje živine.

Večkrat hodijo po deželi od hiše do hiše revni ljudje, ki kažejo vsakomur potrdilo županstva, da jim je poginila edina krava. Prosijo podpore, da si kupijo novo kravo, ki je edina vzdrževaljica majhnega, kmečkega gospodarstva. Žalostno je gledati take ljudi,

ki so navadno tudi lačni in raztrgani in ki nosijo v podkrepitev svoje prošnje s seboj še kakega majhnega otroka. Še tako zakrknjeno srce se omehča in da revežu majhen prispevek. Je li pa take vrste beračenje potrebno? Ali ni nobenega odpomočka temu? Gotovo je!

Danes sicer ne moremo zahtevati od države, da bi vedno in povsod gospodarsko

podpirala revnega in v nesrečo padlega človeka, a tudi to bo prej ali slej prišlo, ker mora priti. Zaenkrat si moramo sami pomagati, sami moramo iskati odpomoči temu zlu. Kmetovalci si moramo v nesreči pomagati eden drugemu. Že naprej moramo preskrbeti za slučaj, da enega ali drugega zadene nesreča pri živini. To ni ravno težko, odpomoč je lahka in povsod dosegljiva. Odpomoč moramo iskati v vzajemnem zavarovanju goveje živine.

Marsikdo že pozna zavarovalnice goveje živine. Poznamo več vrst, več načinov zavarovanja. Najpripravnejša vrsta zavarovalnic pa je gotovo ona, ki je splošno razširjena po celi Italiji. Zavarovalnice v Italiji slove na naslednjih načelih:

a) Zavarovalnice so majhne, navadno le za okoliš ene kmečke občine. Majhni okoliš zavarovalnice ima predvsem to prednost, da je uprava zavarovalnice zelo poceni in da morejo člani nadzirati vse poslovanje zavarovalnice.

b) Zavarovalnina se plačuje vnaprej enkrat ali dvakrat na leto (v januarju in juliju). V prvih letih obstoja znaša zavarovalnina navadno 2 % zavarovane svote. (Ako je krava zavarovana za 2000 lir, se plača letno 40 lir in sicer 20 lir v mesecu januarju in enako svoto v mesecu juliju.) Zavarovalnina 2 % je na prvi pogled zelo visoka, a je za prva leta nujno potrebna, ker nima zavarovalnica nikake rezerve. Ko se nabere nekaj rezerve, zavarovalnino lahko znižamo na 1 % letno ali pa še manj. V Italiji je zelo mnogo zavarovalnic, ki imajo tako velike rezervne zaloge, da sploh ne zahtevajo nobene zavarovalnine, temveč le stalen donos, ki znaša letno za vsako žival 1 liro ali pa še manj.

c) Ogromna večina zavarovalnic plača v slučaju nesreče 80 % zavarovane svote, to se pravi, da dobi zavarovanec za poginu-

lo kravo, ki je bila zavarovana za 2000 lir v slučaju pogina lir 1600 = 80 % od 2000. Celine zavarovane svote (v našem slučaju 2000 lir) ne izplača nobena zavarovalnica.

To so glavna načela zavarovalnic v Italiji. Zavarovalnice splošno zelo dobro delujejo in zanje skrbi v izdatni meri tudi država.

Podeželske, majhne zavarovalnice goveje živine v Italiji so združene v deželnih zvezah vzajemnih zavarovalnic, deželne zveze pa v osrednjem državnem zavodu vzajemnih zavarovalnic s sedežem v Rimu. Ta zavod stoji pod državnim nadzorstvom in država mu daje letno nekaj milijonov lir podpore.

Deželne zveze in Osrednja državna zveza zavarovalnic imajo isti namen kot navadne vaške zavarovalnice. V okolišu navadne zavarovalnice ne zadene vsakega člana nesreča, vsako leto ne pogine vsakemu članu po ena ali več živali, temveč le nekaterim, in le tem pomaga celotna zavarovalnica, ki zopet ni ničesar drugega kot skupina posestnikov. V deželni zvezi zavarovalnic zopet ne bodo imele vse zavarovalnice enakega števila nesreč, temveč nekatere več, druge manj. Isto velja tudi za državno osrednjo zvezo zavarovalnic: nekatere deželne zveze bodo imele več nesreč kot druge. V tem, da pomaga v majhni zavarovalnici cela zavarovalnica posamezniku, da pomaga v deželni zvezi celotna zveza posamezni zavarovalnici, da pomaga celotna državna zveza posamezni deželni zvezi v slučaju nesreče, ravno v tem se izraža pridevek »vzajemen«, ki ga nosi v naslovu vsaka taka zavarovalnica goveje živine.

Razmerje med vaško zavarovalnico in deželno zvezo zavarovalnic, med poslednjo in osrednjo zvezo za celo državo, obstoji v tem, da navadna, vaška zavarovalnica zavaruje gotov odstotek rizika pri deželni zvezi

zavarovalnic, ta pa zopet pri državni zvezi. Medsebojno poslovanje je sledeče:

Za primer vzemimo, da bi bila v Šenčurju zavarovalnica goveje živine, v Ljubljani deželna zveza zavarovalnic, sedež osrednje zveze pa bi bil v Beogradu. Zavarovalnica v Šenčurju ima zavarovanih 100 krav in dobi, recimo, letno 12.000 Din, na zavarovalnicah. Ker je včlanjena pri zvezi v Ljubljani, bo ona dala zvezi 60 % zavarovalnin, torej 7200 Din.

Recimo, da pogine v Šenčurju enemu članu zavarovalnice krava v vrednosti 6000 Din. Zavarovanec dobi od domače zavarovalnice 80 % zavarovalne svote, to je 4800 Din. Ker pa je šenčurška zavarovalnica včlanjena pri zvezi v Ljubljani, ne bo zavarovalnica v Šenčurju sama trpela teh 4800 Din, temveč mora zveza v Ljubljani prispevati. Prispevek zveze znaša v tem slučaju navadno 70 % škode, to je 4200 Din.

Zveze zavarovalnic krijejo večji odstotek škode, kot dobijo prispevkov, kar je mogoče le na ta način, da dobe podporo od države oziroma osrednjega zavarovalnega za-

voda, ki skrbi tudi v izdatni meri za vzdrževanje uradništva deželnih zvez.

Na tem mestu se ne moremo ozirati na vse podrobnosti, ki jih je treba vpoštevati pri ustanovitvi vzajemne zavarovalnice ali celo deželne zveze. Naš namen je, da razširimo kolikor mogoče misel vzajemnih zavarovalnic goveje živine in vzajemnih zavarovalnic sploh, ker bo na podlagi teh marsikatero naše kmečko gospodarstvo rešeno propasti. Dolžnost vseh onih, ki jim leži na kmečki stan na srcu, bi morala biti, da se zavarovalnice, predvsem vzajemne zavarovalnice goveje živine ustanove povsod, širom cele dežele, da postavimo tako živinorejo na trdno in varno podlago. Zavedati se moramo, da bomo rešili z ustanovitvijo vzajemnih zavarovalnic goveje živine eno zelo važnih vprašanj v dobrobit našega kmečkega ljudstva, predvsem pa v dobrobit najpotrebnejših izmed nas.

Nujno potrebno bi bilo, da bi država izdala enoten zakon o zavarovanju goveje živine ter tudi denarno pripomogla na noge celotni organizaciji zavarovalnic goveje živine.

V. R.

Slovenska kmetijska družba.

Bilo je 1. 1921. Na občni zbor slov. kmetijske družbe smo prišli delegati iz cele Slovenije: iz Koroške, Štajerskega, Prekmurja, Kranjske. Bilo nas je vseh skupaj gotovo okrog 1000 članov. Ločili so nas na Kranjce in Štajerce. Smeli smo oddati svoje glasovnice in bilo je vsega konec. Imel sem torej dovolj časa za razmišljanje. Tišoč delegatov je zamudilo vsak vsaj po en delovni dan, plačalo vožnjo, potrošilo mnogo denarja po Ljubljani. Najmanj pol milijona kron je stal delegate cel špas, navsezadnje pa bi se še bili skoraj stepli v »Unionu«. Škoda za denar in

čas. Predvsem pa škoda za idealizem, s katerim je mnogo članov prišlo v Ljubljano, ker jim je splaval po Ljubljani.

Nekaj ni prav v družbi, nekaj je zastarelega, bolanega. — Ustanovljena v osemnajstem stoletju s par sto člani, omejena na vojvodino Kranjsko, sestavljena iz izbranih članov je imela pač čisto drugačen položaj kot danes, ko šteje do 25.000 članov razkropljenih po vsej Sloveniji. S tem, da je postala prava ljudska organizacija, so pač težnje in potrebe postale v marsičem drugačne. Organizacija družbe pa se ni prilagodila tem novim razmeram. Tako so postali nje občni zbori ljudska zborovanja, ki porabijo stotisočake, hasnejo pa nič. Ker tak aparat za stro-

kovno delo ni najmanj sposoben, postane politična vadnica v škodo kmetijstvu in kmetu. Zato je pa vse polno nekmetov članov kmetijske družbe, takih, ki vstopijo v družbo iz strankarskih ozirov, ne zaradi zanimanja za kmetijstvo.

Da je privzela družba tudi blagovni oddelek, smatram za koristno in pravilno. Marsikaj je sicer zastarelega glede tehnične izvedbe te misli. Na vsak način bi morala imeti na obmejnih postajah, ali vsaj v bližini svoja skladišča. V zadnjem času poskuša s skladišči v Mariboru in Lescah. Zakaj v družbenem glasilu ne povdarja bolj njih obstoj, ni znano. Manjka najbrž agilne moči.

V zadnjem času je država nastavila pri okrajnih glavarstvih gospodarske veščake, katerim sicer v mnogih slučajih manjka izvežbanost in dovolj temeljito gospodarsko znanje; storjen pa je začetek prehoda od prostovoljne združitve kmetov v uradno. Kažejo se torej že obrisi razvoja za bodočnost. Prostovoljna združitve kmetov bode morala napraviti prostor prisilni združitvi kmetov v dosego kmetijskega napredka, delokrog podružnic bode postal določen po občinskih mejah; med podružnice in osrednjo družbo pa stopi obvezno okrajni odbor podružnic, kate-

rega poslovodja naj bi bil okrajni gospodarski veščak. Kadar se bode doseglo, da bodo na določitev istih imeli okrajni odbori odločilno besedo, bode osnovana trdna podlaga za res smotreno delo v smeri kmetijskega napredka. Občni zbori osrednje organizacije bi bili obiskani le od delegatov okrajnih odborov ali od delegatov, ki jih postavijo na okrajnih občnih zborih podružnice celega okraja. — Tako bi se res lahko pritegnili veščaki in praktiki k smotrenemu delu. Nastalo bi med okraji tekmovanje, ki bi bilo le v korist kmetijstvu, kmetu in posredno vsem državljanom.

Ostane le še ena stran vprašanja: gmotna. Ne zdi se mi pravilno, da plačujejo vsi enotno članarino. Tudi enostavnost pobiranja se mi ne zdi dovolj priporočljiv vzrok. Ima vendar veleposestnik čisto drugači dobiček od napredka v kmetijstvu kot mali kočar; tudi od blagovnega oddelka ima čisto druge ugodnosti kot mali posestnik. Naj bi bil direktni zemljiški davek podlaga za odmero članarine. Zato pa bi naj bila določena gotova najnižja mera zemljiškega davka, ki še vsposablja za redno članstvo. Vsi ostali naj bi bili le podporni člani s čisto določenimi pravicami v podružnicah, okrajnih in osrednjih odborih.

Tridesetletnica srbskega zadružništva.

Dne 25. in 26. septembra t. l. se je vršil v Užicah kongres srbskih kmetijskih zadrug, ki je bil združen obenem s proslavo tridesetletnice srbskega zadružništva. Prva srbska kmetijska zadruga je bila ustanovljena namreč 29. marca 1894 v vasi Vranovo v smederevskem okrožju. V tej primeroma kratki dobi se je srbsko zadružništvo silno razvilo pod vodstvom priznanega strokov-

njaka Mihaela Avramovića, katerega po vsej pravici zovejo srbskega Rajfajzna.

Vse srbske kmetijske zadruge, izvzemši one v Bosni in Hercegovini, so včlanjene pri Glavni zvezi srbskih kmetijskih zadrug v Beogradu, ki je koncem l. 1923 štela 2006 članic. Od teh je bilo kreditnih 1227, nabavnih 717, mlekarških 15, vinogradarskih 8, strojne 3, ribarske 3, oljarske 3, mlinarski 2,

sadjarski 2, 4 raznih drugih panog in 22 pokrajinskih zadrug (podzvez). Od teh zadrug jih je delovalo v Srbiji 1519, v Hrvatski in Slavoniji 199, v Vojvodini in Sremu 200, v Dalmaciji 1, v Bosni 1, v Črnigori 1.

Kako se je srbsko združništvo v kljub nenavadno težkim okoliščinam okrepilo ne samo po svojem številu, ampak tudi gnotno, kažejo naslednje številke. Od včlanjenih zadrug je poslalo poslovno poročilo za leto 1923 za statistiko 1048 zadrug, torej komaj polovica. Te zadruge, ki so pravočasno poslale svoje izveštje, so imele 79.825 članov in nad 850 milijonov Din. prometa. Njihovi rezervni zakladi so znašali skoro 6 milijonov dinarjev, vplačani deleži in t. zv. mala štednja 26 milijonov dinarjev, navadne hranilne vloge 30.519.639 Din., izposojila 20.763.134, čisti dobiček 4.273.148 Din. Skupna vsota pasiv torej 87.464.195 Din.

Tudi glavna zveza sama, ki je bila ustanovljena l. 1895, je v tem času krepko napredovala. Po njenem računskem zaključku znašajo za l. 1923 deleži 1.060.522 Din., razne rezerve 11.803.866 Din. Vloge članic v tekočem računu so znašale 5.923.709 Din., krediti kmetijskim zadrugam pa 6.325.622 Din. Iz tega se vidi, kako veliko važnost se polaga pri Glavni zvezi na to, da se nabere dovolj lastnih denarnih sredstev, da more združna organizacija v čim večji meri vršiti svoje naloge nezavisno in s svojimi lastnimi močmi. Glavna zveza ima v Beogradu lepo hišo za svoje poslovne prostore, poleg tega poseduje velika skladišča in posebno imetje v Zemunu z lastno tiskarno. Čistega dobička je imela Glavna zveza lansko leto 207.146 Din. Zveza ima na 5 krajih v zakupu vsega skupaj 10.373 juter zemlje, ki jo je razdelila v obdelovanje 52 zadrugam, a te so jo dalje razdelile med 2276 združnikov. S tem je bilo mnogim združnikom omogočeno ustanoviti si svoje ognjišče, njihovim rodbinam

pa je osiguran obstanek. V teh zadrugah se zemlja obdeluje racionelno, rabijo se dobri stroji, vzgaja se boljše živina, uporablja se umetno gnojivo in se uvajajo od drugod koristne kulturne rastline. Vse to ima velik vpliv na razvoj kmetijstva tudi pri sosedih, ki se morejo na lastne oči prepričati, kako se da z modernimi pripomočki povzdigniti tudi kmetijsko gospodarstvo. Poleg tega ima Zveza 3 vzgledne ekonomije, ki naj vzgojno vplivajo na svojo bližino, goje boljše vrste žita in drugih rastlin radi dobrega semena, rede živino dobrih pasem itd. Doseženi uspehi so zelo povoljni.

Poleg svojega rezervnega zaklada, ki je koncem l. 1923 znašal 4.215.859 Din, ima Glavna zveza na razpolago še razne druge fonde za doseg svojih ciljev, tako: 1.) fond za snovanje kmetijskih zadrug v znesku Din. 2.700.000, ki se je nabiral iz prispevkov državne razredne loterije (2 milij. Din.) in glavne državne blagajne (do l. 1914 vsako leto po 50.000 Din., vsega skupaj 700.000 Din.); 2) fond angleških zadrug za pomoč srbskim zadrugarjem 1.069.786 Din., 4) fond za kulturo kmetijskega ljudstva 404.817 Din., 5) fond za združna potovanja 270.715 Din.; 6) fond za gospodarsko povzdigo zaostalih krajev 1.006.385 Din.; 7) fond za mladinski združni list 243.245 Din.; 8) penzijski fond za uradništvo zveze 1.094.518 Din., penzijski fond za služabništvo 50.000 Din. in še več raznih manjših ustanov.

Navedli smo te podrobne podatke, da se naši slovenski zadrugarji tem bolje spoznajo s srbskim združništvom, ki je navzlic najtežjim razmeram z nenavadno vztrajnostjo in odločnostjo zasledovalo svoje vzvišene cilje. Srbski seljak se z vso vnemo oklepa svoje zadruge. V njej ceni ustanovo, ki mu daje jamstvo za gospodarski napredek in za umstveno povzdigo. Zato ji je vdan z vso dušo in je ponosen, da se imenuje zadrugar. Na

zadružnem kongresu v Užicah se je lahko opazilo, kako pravilno umevajo tudi priprosti ljudje bistvo zadruga in koliko smisla imajo za skupne zadružne interese. Res, da tudi srbsko zadružništvo ni brez napak, toda prijatelj kakor tudi neprijatelj mora priznati, da

se srbski zadrugarji odlikujejo pred mnogimi drugimi po svoji samozavesti, zaupanju v samega sebe in globokem umevanju zadružne misli. Ako bo ta duh ostal med njimi neokrnjen, bodo svojo zadružno organizacijo dvignili še do nedogledne višine.

Baltic — mlekarska naprava za zadružne mlekarne.

Kdor količkaj pozna gospodarske razmere v Sloveniji, ta ve, da leži težišče našega gospodarstva za sedanjost in za bodočnost v živinoreji z mlekarstvom. Kar se tiče pridelovanja žita, smo pasivna pokrajina. Kar pa se tiče živinoreje z mlekarstvom, smo ena prvih pokrajin v državi. Ravno dobra organizacija mlekarstva pomeni za Slovenijo ne le pogoj za uspešno živinorejo, temveč brezdvomno za bodočnost najvažnejši vir rednih dohodkov.

Ravno zadnje desetletje pred začetkom vojne je pomenilo tudi za Slovenijo povzdigo mlekarskega gospodarstva in uvedbo moderne mlekarske organizacije potom zadružništva. Namen te mlekarske organizacije je bil ta, da se dvigne mlekarsko proizvodstvo s tem, da si mali kmetije potom zadružnih mlekarn, ki imajo vse potrebne stroje in priprave za predelovanje mleka, odprejo čim širši trg za svoje izdelke. Vojna je, kakor povsod po svetu, tudi pri nas v Sloveniji mlado mlekarsko organizacijo močno oškodovala. Vsled tega je tudi proizvodstvo mleka silno nazadovalo.

Toda prav kmalu po vojni se začne na tem polju zopet živahno gibanje, deloma radi visokih cen, ki jih je doseglo mleko in mlečni izdelki, deloma radi nadprodukcije in iz tega izvirajočih nizkih cen mesa. Povsod se začnejo poživljati obstoječe zadružne mlekarne. Ustanavljati pa se začnejo nove privatne mlekarne. Za zadružno

mlekarsko organizacijo nastane nevarnost, da jo izpodrine bolj agilna in bolj gibčna podjetnost privatnih mlekarjev.

Največja zapreka za zadružno mlekarstvo za ustanavljanje novih zadružnih mlekarn so primeroma zelo visoke investicije, ki jih danes zahteva zgradba in ureditev nove zadružne mlekarne. Prepričan sem, da bi mi imeli po vojni že veliko število novih zadružnih mlekarn, ako ne bi zgradba in stroji za novo mlekarno zahtevali tako visokih kapitalov. Zato moramo iskati izhoda, kako bi s primeroma najmanjšimi sredstvi dosegli ureditev moderne mlekarne, katere izdelki bi odgovarjali zahtevam današnjega trga. Vprašanje strokovno izvežbanih mlekarnjev igra gotovo tu važno vlogo. Toda to je druga naloga, katero bodo rešile združene mlekarske organizacije s pomočjo in s sodelovanjem države. Nam se gre tu le za to, kako z najmanjšimi sredstvi urediti moderno mlekarno, ki bo v kolikor mogoče majhnih prostorih, s kar najbolj cenenimi stroji in s kolikor mogoče majhno režijo izdelovala prvovrstne mlekarske izdelke.

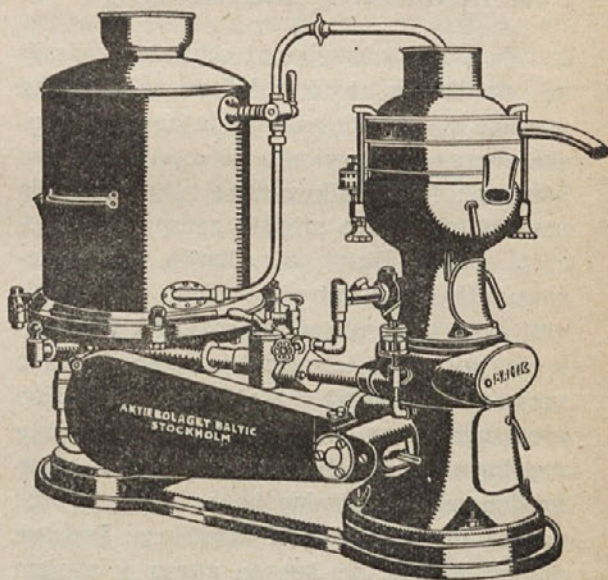
Zdi se nam, da se je tem zahtevam zelo približala švedska tvrdka **Baltic** v Stockholmu, ki je izkonstruirala po gori navedenih zahtevah moderno mlekarsko napravo. Ob priliki velesejma v Ljubljani je imela tako napravo razstavljen in so se kmetijski obiskovalci velesejma za njo izredno zanimali.

V čem obstoji prednost mlekarske naprave Baltic, ki bo gotovo osvojila vse združne mlekarnice v bodočnosti? Prva posebnost mlekarske naprave Baltic je v tem, da so **glavni stroji skonstruirani na skupni plošči v neposredni bližini drug poleg drugega**. S tem je omogočeno, da postavimo mlekarno v vsaki tudi najmanjši zgradbi in nam ni potreba izdajati velikih kapitalov za obsežne mlekarske zgradbe, kakor smo jih bili dosedaj navajeni. Naprava zavzema najmanjši prostor, pa ima pri tem vse stroje: za pasteriziranje mleka, za posnemanje mleka ter za izdelovanje masla in sira tako, da se lahko izdeluje oni izdelek, ki po svoji ceni najbolj odgovarja tedanji konjunkturi. Zlasti so najvažnejši stroji, to je pasterizator, posnemalnik (centrifuga), parna turbina in tlačilne pumpe montirani na eni skupni plošči.

Druga posebnost te mlekarske naprave je, da je **pasterizator napravljen po regenerativnem načinu**. V čem obstoji regenerativni način? V tem, da visoko segreto mleko takoj pri ohlajanju oddaja svojo vročino svežemu pritekajočemu mleku. Dočim se je po dosedaj običajnem načinu vršilo vse ohlajanje segretega mleka edino z mrzlo vodo, ki je potem seveda odtekala, se pri tem načinu segreto mleko najprej ohlaja s pritekajočim mrzlim mlekom, mrzlo pa seveda s tem segreva. Vsled tega izredno mnogo prihranimo na pari in na hladilni vodi. Računa se, da je prihranek na pari in na hladilni vodi več kot 50 %. S tem se seveda znatno zmanjšajo obratni stroški.

Tretja posebnost naprave je v tem, da vso gonilno silo daje **parna turbina, nameščena neposredno pod posnemalnikom**. Ta turbina daje pogonsko silo za pasterizator in za vse pomožne stroje. **Že izrabljena para te turbine pa se uporablja za segrevanje mleka v pasterizatorju**. Tudi tukaj torej vidimo izredno bistroumno konstrukcijo, vsled ka-

tere prvič **prihranimo na sili**, ker niso potrebne transmisije, vsled katere drugič **prihranimo na kurivu**, ker se para iz turbine zopet porabi za segrevanje mleka v pasterizatorju. V kolikor preostaja še sile turbini, jo lahko potem najkrajše transmisije porabimo za pogon drugih strojev. Prednost Baltic-naprave je torej ne le možnost, da postavimo te stroje tudi v najmanjših prostorih, ne le najbolj ekonomična izraba pare oziroma kuriva, ker se vsaka toplota porabi dvakrat, prednost te naprave je zlasti tudi v tem, da odpadejo drage transmisije, jermenje, dolge cevi za mleko in paro.

Slika, ki jo tu vidite, nam kaže velik pasterizator po regenerativnem načinu na levi strani, na desni strani posnemalnik, ki ga lahko rabimo tudi kot stroj za čiščenje mleka, ako mleko brez predelave izvažamo.

Vse Baltic-mlekarnice imajo nadalje stroj za izdelovanje masla, ki obstoji iz običajne pinje in iz gnetilnika nameščenih skupaj, tako da se maslo takoj po izdelavi na istem stroju gnete. Baltic-mlekarna izdeluje maslo

take kvalitete, kakršnega po starejšem načinu ni bilo mogoče doseči. Pogon stroja za maslo vrši istotako parna turbina.

Zakaj navajamo v Narodnem Gospodarju natančne podatke o tej napravi? Omenili smo že zgoraj, da je največja težava pri ustanovitvi novih mlekarških zadrug ta, od kod dobiti težke denarje za zgradbo mlekarne in za potrebne, izredno drage stroje. Mlekarška naprava Baltic pride tem težavam v največji meri naproti, ker se da vsled konstrukcije strojev na skupni plošči pomestiti v naj-

manjšem prostoru. Mlekarška naprava Baltic je z vsemi stroji danes najcenejša. Naposled najvažnejše, mlekarška naprava Baltic je s svojo bistroumno konstrukcijo v obratu najcenejša, ker onemogočuje izgubo na sili in toploti.

V naši državi se je taka naprava zadnji čas zgradila v Zagrebu pri Hrvatsko-slavonskem gospodarskem društvu. Zastopstvo tvrdke se nahaja danes tudi v Zagrebu in namerava v kratkem tudi v Sloveniji urediti vzorno mlekarno svojega sistema.

Muslimansko združništvo v Bosni.

Za Bosno obstojijo tri centralne združne organizacije in sicer ločeno za hrvatske zadruge, za srbske zadruge in za muslimanske zadruge. Kot prva se je osnovala zveza hrvatskih kmetijskih zadrug. Tej je sledila ustanovitev Zveze srbskih zadrug. Ta zveza je sedaj v Bosni najmočnejša, ker primeroma uživa tudi največjo zaščito vlade. Pri nesli smo v Narodnem Gospodarju št. 4 poročilo ravnatelja te zveze g. Gjoko Perina o razmerah združništva v Bosni. Približno pred enim letom se je ustanovila še Zveza muslimanskih kmetijskih zadrug pod egido muslimanske centralne banke. Ker je brez dvoma muslimanski del kmetijskega ljudstva najbolj zaostal, se ima ta zveza v svojem početku boriti z velikanskimi težkočami in je le velik vztrajnosti in požrtvovalnosti voditeljev se zahvaliti, da se je ta poslednja zveza kljub največjim težavam vzdržala in se danes lahko reče, da je početne težave že tudi premagala. V naslednjem hočemo torej radi popolnosti slike podati podrobnejše poročilo o tej poslednji zvezi.

Središnji Savez jugoslovanskih seljačkih zadrug v Sarajevu je imel 4. septembra svojo glavno skupščino. Savez združuje v sebi

muslimanske zadruge v Bosni in Hercegovini 46 zadrug in 99 fizičnih ter pravnih oseb s 679 vplačanimi deleži. Deležna glavnica znaša Din. 65.500.—. Ker je muslimansko združništvo šele v početku razvoja, se ima Savez boriti z velikimi težkočami ne le v provajanju organizacije na selu, temveč zlasti tudi s poslovanjem in s kritjem režije Saveza. Da se je Savez kljub težkim razmeram obdržal, se ima v prvi vrsti zahvaliti pomoči muslimanske centralne banke, ki ga je od ustanovitve sem, zlasti pa v pretečenem težkem poslovnem letu krepko podpirala. Ne moremo si niti predstavljati težave uvesti pravilno poslovanje v blagovne zadruge, ako tako manjka ljudi, kakor je to pri kmetih v Bosni. Zato ni čuda, da omenja poročilo, da so bile nekatere zadruge v letu po dva ali celo trikrat revidirane, da se jim je moralo od Saveza revidirati celokupno poslovanje, sestaviti vse knjige in računske zaključke. Ker so zadruge največ kmetijske nabavne zadruge in imajo le malenkosten lastni kapital, so samoobsebi umevno iskale kredita pri Savezu, ta pa ga je zopet iskal pri muslimanski centralni banki, ki mu ga je dajala ceneje nego vsem drugim klientom.

Savez je skrbel tudi za združno izobrazbo in propagando in je vsled tega skupno s Hrvatskim savezom za Bosno in Hercegovino priredil v juniju 1923 enomesečni tečaj za poslovodje svojih zadrug. Zanimivo je, da so od 10 muslimanskih udeležencev tečaja danes samo še štiri pri zadrugah kot poslovodje, ostali pa so na pritisk Saveza radi nerednosti in nekorektnosti poslovanja bili iz zadrug odstranjeni. Za propagando združništva je Savez skrbel tudi z razprodajo dobrih združnih in gospodarsko socialnih knjig in je budil zanimanje za tako čtivo na združnih sestankih. Velikega odgojnega pomena je tudi briga za združniško varčevanje, s čemer bo šele združništvu dana možnost osamosvojitve, dočim je danes, kakor že omenjeno, odvisno od pomoči muslimanske centralne banke. Kakor Hrvatski Savez seljaških zadrug v Zagrebu, Združna Sveza v Zagrebu in tudi druge združne organizacije, je počel tudi muslimanski Savez z uvajanjem obveznega združnega štedenja. Poročilo Saveza odkrito priznava, da ne bi bilo mogoče izdržati krize, ako ne bi bilo pomoči od zunaj. Pritožuje pa se, da so veliko premalo smisla za pomoč zvezi imele zadruge, ki niso hotele plačati niti onih deset kron, ki bi jih imela glasom sklepa ustanovne skupščine plačati vsaka zadruga letno kot upravni prispevek za člana. Istotako je Savez zastoj prosil pomoči v kreditu od Narodne banke. Celo za tečaje odobrena pomoč od poljedelsk. ministrstva mu ni bila izplačana. — Zanimivi so podatki iz prometa. Nabavil je Savez v l. 1923 svojim za-

drugam za Din. 500.397.— žita in moke, dalje za večje zneske graha in krompirja, sena, soli, kolonijalnega blaga, gospodarskih strojev in orodja itd. vsega skupaj za Din. 852.586.66. Koncem l. 1923 so dolgovale zadruge Savezu za dobavljeno blago Din. 742.645.—. Vidi se, da zadruge ne le jemljejo večji del blago pri Savezu na kredit, temveč da se še za kreditne potrebe svojim članom pri njem zadolžujejo. Savez namreč ni samo blagovna, temveč tudi denarna centrala. Skoro neverjetni so podatki o obrestni meri. Tako n. pr. Savez dovoljuje svojim zadrugam kredit po 22 %, zadruge pa svojim članom po 24 %. In vendar je ta združni kredit še veliko cenejši nego privatni kredit. Pri privatnem upniku mora namreč dolžnik plačati običajno več kot 30%-ne obresti. Tudi združne kredite je mogel Savez dovoljevati zadrugam le radi tega, ker mu je prišla na pomoč muslimanska centralna banka. Bilanca kaže med aktivi 872.394.— Din, terjatev, Din. 34.743 v zalogi blaga, Din. 41.630 oprava, Din. 29.750 v vrednostnih papirjih, celokupna aktiva znaša Din. 2.443.657. Temu nasproti so kot pasiva deleži Din. 76.500, rezervni in penzijski zaklad Din. 16.383.—, upniki Din. 886.918.— tako, da so celokupna pasiva le za Din. 908 manjša nego aktiva in je Savez torej izkazal Din. 908 poslovnega prebitka v l. 1923. Med aktivi in pasivi se nahaja postavka 667.645 Din. in 772.702 Din. kot pologi in dolžniki pologov na aktivni ter kot lastni pologi in upniki pologov na pasivni strani.

□ □ □ VPRAŠANJA IN ODGOVORI □ □ □

Vprašanje 41: Pri nas se dogajajo slučaji, da stranke pri prodaji hmelja dobijo mesto gotovine plačilo s čekom na banko. Ko

pa pride stranka s čekom k banki in zahteva gotovino, se banka izgovarja, da ni gotovine in predlaga stranki hranilno knjižico.

Kaj naj stranka, ki zahteva gotovino, napravi? (H. p. v P.)

Odgovor: Razumljivo je pri današnjem pomanjkanju gotovine, da se banka brani ček izplačati, ker na ta način pride lahko do lepih vlog, ako se predlagatelji čekov dajo lepo pogovoriti in zadovoljijo s hranilnimi knjižicami mesto gotovine. Imejitelj čeka ima pravico zahtevati izplačilo v gotovini. Ako banka tega ne plača, se protestiranj ček zelo hitro in lahko iztoži. Zato svetujemo v takih slučajih, ko se banka brani izplačati ček v gotovini, naj stranka kratkoma lo izjavi, da bo predložila ček notariju radi protesta. To bo gotovo pomagalo, ker se bo banka ustrašila protestnih stroškov.

Vprašanje 42: Naša posojilnica ima parcelo, ki bi bila pripravna za drevesnico in trtnico ali za vrtnarstvo. Mogli pa bi tudi na njej pridelovati hmelj. Kaj nam svetujete, ali naj damo parcelo v najem in kaj naj napravimo, da bi se otvorila tu drevesnica in trtnica? (P. v F.)

Odgovor: Na Vaše vprašanje glede porabe parcele bi Vam mogli dati na splošno samo ta nasvet, da alj skušate v interesu posojilnice čimveč dobiti iz najemnine za obrestovanje in amortizacijo v parceli investirane kupnine, ali pa skušate po danih razmerah parcelo tako uporabiti, da bo v korist občnosti. To najbolj dosežete, ako na parceli otvorite drevesnico in trtnico, mogoče tudi vsaj deloma vzorno vrtnarstvo. Seveda morate imeti doma ali vsaj v bližini strokovnjaka, sadjarja, vinogradnika oziroma vrtnarja, ki bi vsako spomlad lahko okoliške sinove praktično podučeval v eni ali drugi iz navedenih panog, s čemer bi posojilnica s primeroma malimi stroški zelo veliko koristila občnosti zlasti pa pomagala kmečkim sinovom do gospodarske izobrazbe. Ako ne more posojilnica tega izvesti v svoji režiji, naj odda parcelo

v najem proti mali priznalni najemmini kmečjski podružnici. Ta bo delo lažje izvršila in je za to tudi bolj poklicana.

Vprašanje 43: Naša hranilnica in posojilnica nima nobenih pripravnih poslovnih prostorov. Isto je tudi z našimi kulturnimi organizacijami, vsled česar ljudje silijo, naj bi hranilnica in posojilnica kupila dvonadstropno lžo, kjer bi imela sama svoje poslovne prostore in kjer bi tudi za kulturne organizacije bilo poskrbljeno, zlasti po izvedbi primernih adaptacij. Kaj nam svetujete? (H. p. v Č.)

Odgovor: Dobro in potrebno je, da pride posojilnica čimprej do lastnih poslovnih prostorov in da posojilnica tudi pomaga vsaj gmotno pri prosvetnem delu. Toda v delokrog rajfajzenovih posojilnic nikakor ne spada, da bi taka posojilnica velike zneske vezala v zgradbo. To ni v nobenem razmerju s finančno močjo posojilnice in bi tak nakup nele posojilnici onemogočil dovoljevanje posojil potrebnim posestnikom, ampak ogrožal obstoj zadruga, kajti rentabiliteta je pri zgradbah za take svrhe in pri tako visokih investicijah izključena. Pravilno je to stališče, da si morajo kulturna društva svoje domove ustvariti s solidnim gospodarstvom, z mobilizacijo svojih članov, s pritegnitvijo ljudskega dela in ljudskih sredstev. Dom, ki zraste s skupnim delom in s skupnimi žrtvami, postane res kulturno ognjišče ljudstvu. Če bi pa posojilnica kupila in potem še adaptirala dom, bi morala za obrestovanje investiranega kapitala in za amortizacijo računati notri nastanjenim organizacijam tako visoko najemnino, da bi radi visoke najemnine organizacije sigurno ne mogle doma uporabljati.

Vprašanje 44: V zadnji številki Narodnega Gospodarja ste nam razložili, kako se napravi opominjevalna tožba. Dobro, kako naj pa posojilnica postopa v slučaju, da s

strani opominjanega ni bilo upora in ga je vsled tega sodišče zavezalo k plačilu terjane svote? Ali lahko posojilnica sama izvede izvršbo? (H. p. v C.)

Odgovor: Kakor hranilnica in posojilnica sama lahko napravi opominjevalno tožbo, ravno tako sama lahko stavi sodišču predlog za izvršbo, ki bi bil tak-le:

(Na prvi strani.) »Okrajno sodišče v Črnomlju, Zahtevajoča stranka: Ljudska hranilnica in posojilnica, v Črnomlju r. z. z n. z., ki jo zastopa: Zavezanec: Janez Zapravljien, posestnik v Vinemvrhu št. 10 radi Din. 600 s prip. — Izvršilni predlog na rubež in prodajo premičnin, 2 krat, 1 nadpis.

(Na drugi strani.) Temeljem izvršljivega plačilnega povelja naslovnega sodišča dolguje zavezanec zahtevajoči stranki znesek, po Din. 600.—, 7½% obrestmi od 20. 5. 22 dalje

ter stroške tega plačilnega povelja, sodno odmerjene na Zavezanec na ta dolg ni doslej še nič plačal.

Zahtevajoča stranka predlaga sledeči sklep:

V izterjanje izvršljive terjatve zahtevajoče stranke po Din. 600.— s 7½% obrestmi od 20. 5. 22 dalje, stroškov plačilnega povelja ter stroškov tega predloga se dovoljuje izvršba z rubežem in prodajâ vseh v zavezančevi shrambi se nahajajočih premičnin vsake vrste ter v § 296 i. r. navedenih vrednostnih papirjev in vlož. knjižic.

Dovolilno sodišče nastopa obenem kot izvršilno.

Izvršbo je opraviti brez naznanila.

Črnomelj, dne

Ljudska hranilnica in posojilnica v Črnomlju, r. z. z n. z. »

□ □ □ □ □ □ **ZADRUŽNIŠTVO.** □ □ □ □ □ □

VSEM ZADRUGAM!

1. **Izredna glavna skupščina** Zadružne zveze se bo vršila 20. novembra ob 10. uri dopoldne v Akademskem domu poleg hotela »Union« v Ljubljani. Na dnevnem redu je sprememba Zvezinih pravil in dopolnilna volitev odbora. Izredna glavna skupščina radi spremembe pravil je bila sklenjena na redni glavni skupščini v maju t. l.

a) **Polovična vožnja.** Zastopnike zadrug opozarjamo, da smo zaprosili na prometno ministrstvo za polovično vožnjo udeležencem skupščine. Pričakujemo z gotovostjo, da bo ugodnost polovične vožnje dovoljena. Zato naj vsi zastopniki na vstopni postaji vzamejo celo karto do Ljubljane. Ker pa ta karta skupno s potrdilom o udeležbi na glavni skupščini Zveze velja tudi za vožnjo nazaj, morate pri prihodu v Ljubljano ob izhodu karte pridržati. Potrdila o udeležbi se bodo

izdajala na skupščini v Akademskem domu.

b) **Pooblastilo.** Vse one zadruge, ki ne pošljejo svojega zastopnika na skupščino, naj čimprej pošljejo Zvezi pravilno podpisano pooblastilo, ki ga je vsaka zadruga sprejela skupaj z vabilom na izredno skupščino. Vabilo naj bo pravilno podpisano in še ne izpolnjeno na gotovo osebo, ker to napravi Zveza.

2. **Vse hranilnice in posojilnice** opozarjamo, da je glavna skupščina Zveze 19. maja l. 1921 sklenila, da se smejo posojila nad Din. 5000.— dovoljevati le po sklepu **skupne seje načelstva in nadzorstva**, posojila nad Din. 12.500.— pa le, ako takemu sklepu skupne seje pritrdi tudi Zadružna zveza. Zato se imajo vse posojilnice redno obračati na Zvezo radi pritrditve pri posojilih nad 12.500.— Din, in sicer predno posojilo izplačajo. Pri posojilih do Din. 5000 odloča načelstvo samo.

Zadružna šola začne dne 3. novembra. Vpisovanje v šolo se vrši 3. novembra od 10. do 12. ure na državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani. Šolski pouk se prične 3. novembra ob 2. uri popoldne.

Za znižanje železniške tarife za prevoz mleka je napravila Zadružna zveza spomenico na prometno ministrstvo. Ker se je naša valuta znatno izboljšala, se dosega na inozemskem trgu, poglavito v Nemški Avstriji, za izvoženo mleko v dinarjih znatno nižje cene. Vsled postaja naše mleko na inozemskem trgu konkurence nesposobno. Veliko so temu krive visoke prevozne tarife, ki jih mora plačevati mleko pri izvozu. Ker je nevarnost, da bi vsled nizkih cen mleka začela produkcija padati in ker brez izvoza ni mogoča poraba vse množine mleka na domačem trgu, temveč bi se morale velike množine mleka predelati v maslo in sir, za katere pa tudi ni izvoza niti uporabe na domačem trgu, je znižanje prevoznine v interesu ravno najsiromašnejših kmetov nujno potrebno. Pomisliti je treba, da se iz Slovenije dnevno izvažata preko 40.000 litrov mleka.

Nov stanovanjski zakon in pravilnik imata stopiti v veljavo z novim letom 1925. Osnutek novega zakona je že dovršen in predvideva znatno zvišanje najemnin. Zadružna zveza je poslala na ministrstvo za socialno politiko spomenico, v kateri predlaga, naj se zgradbe zadrug in zadružnih zvez v novem zakonu oziroma pravilniku uvrstijo pod one zgradbe, v katerih stanovanjska oblastva stanovanj ne dodeljujejo. Dočim so v dosedanem pravilniku to ugodnost uživale zgradbe industrijskih in prometnih podjetij, stanovanjska oblastva zgradbam zadrug in zadružnih zvez te ugodnosti niso priznavala.

Hranilnica in posojilnica v Laškem je obhajala letos 4. avgusta 25-letnico obstoja.

Ustanovil jo je leta 1899 tedanji laški kaplan, sedanji gornjeponkovski župnik g. Ivan Gorišek, ki je kot Krekov učenec z velikim zanimanjem bral njegove Črne bukve kmečkega stanu ter sklenil, v teh bukvah izražene ideje v Laškem uresničiti: kmet naj se osamosvoji potom denarnih in gospodarskih zadrug ter si z njimi pomaga. Drugi vzrok pa je bil naroden. Laški trg je slovel kot močen steber nemškega mostu proti Trstu, bližnje Celje ga je v nemčurstvu krepko podpiralo. Omenjenemu gospodu so se pridružili zavedni kmetje iz laške nadžupnije in sosednjih župnij. Dva izmed njih: Jurij Krajnc in Ignac Sajtl sta še zdaj v odboru. Po odhodu g. Goriška iz Laškega pa je bil močna opora zadrugi tedanji šentlenartski župnik, sedanji mariborski kanonik g. Franc Časl. S posojilničnim denarjem je bilo ustanovljeno tudi Kmetijsko društvo, ki pa je vsled brezvestnosti poslovodij propadlo ter bi skoro še posojilnico pokopalo. Nemčurji so si že meli roke od veselja, češ zdajpazdaj bo obeh zadrug konec. Toda zadrugarji niso izgubili poguma; pod vodstvom g. Časla in s pomočjo Kreka in Korošca so požrtvovalno delali naprej. Tako si je slovenska hranilnica hitro opomogla ter se lepo razvijala dalje, dočim je nemška kmalu potem doživela polom, ki ga ni prebolela do likvidacije. — Nekaj številk iz lanskega računskega zaključka slovenske posojilnice: vlog je bilo 7 milijonov, posojil 3 milijone, denarnega prometa 13 in pol milijonov. Vseh članov načelstva in nadzorstva je bilo doslej 50, od teh jih je 8 že v večnosti. Za nje in Bogu v zahvalo za ves blagoslov je omenjeni dan opravil g. kanonik Časl v laški nadžupnijski cerkvi sveto daritev, nakar se je vršilo v društveni dvorani zborovanje, katerega so se udeležili vsi udje, vodstvo in mnogo ljudstva. Načelnik posojilnice g. Jos. Lončarič je pozdravil zadrugarje, zlasti še navzoče duhovnike, ki so

vestno skrbeli za njeno redno poslovanje, tako da je vedno uživala zaupanje ljudstva, kmetskega in delavskega. Nato je g. Časlorisal zgodovino zavoda, zlasti v kritičnih časih kmetijskega društva. Nadžupnik dr. Franc Krulje in sedanji brezenski župnik Marko Sagaj sta to zgodovinsko poročilo izpopolnila še s svojimi spomini. Končno je g. kanonik dal še nekaj navodil, kako naj posojilnica deluje, da bo i zanaprej v gmotni in dušni prid Laškemu in okolici v kljub hudi konkurenci bližnjega Celja in njegovih bank.

Glavna skupščina Glavnega zadružnega saveza v Beogradu se bo vršila 27. in 28. oktobra v zadružnem domu Glavnega saveza srbskih kmetijskih zadrug. Na dnevnem redu glavne skupščine so poleg običajnih poročil važni predmeti, kot ustanovitev zadružne banke, novi projekt za skupni zadružni zakon, ustanovitev visoke zadružne šole. Če bo glavna skupščina prišla v teh točkah do pozitivnih sklepov in če bo vlada izvršitev teh sklepov podpirala gmotno in moralno, lahko pričakujemo za celokupno naše zadružništvo lepih časov.

Načrt zakona za osrednjo zadružno banko je izdelan. Načrt se omeji v glavnem na one določbe, ki urejajo razmerje med osrednjo zadružno banko in državo, zlasti določbe glede doprinosov države k osnovnemu kapitalu banke in glede pravic države pri upravi in kontroli banke.

Zadružno premovanje. Živinorejska zadruga v Predosljih nad Kranjem priredi 26. oktobra t. l. zadružno premovanje goveje živine v gradu Brdo in sicer dopoldan ob pol. 10. uri pregled in ocena prignane živine, popoldan ob 3. uri pa je živinorejsko zborovanje in razdelitev nagrad posestnikom priznane živine. — Zadruga hoče po dveletnem delu stopiti s tem zadružnim premovanjem pred javnost, zlasti pred gorenjske živinorejce, da pokaže uspehe svojega dela in da dâ tudi pobudo drugim zadrugam, zlasti pa živinorejcem sosednjih občin za skupno delo v živinorejskih zadrugah. Živinorejci kranjskega sodnega okraja se v kljudno vabijo, da se v čim večjem številu udeležijo prvega zadružnega premovanja po vojni na Gorenjskem.

© © © © © GOSPODARSTVO. © © © © ©

Kmetijsko zborovanje se je vršilo 4. oktobra v dvorani bivšega deželnega zbora v Ljubljani. Zborovanje je sklicala in pripravila na pobudo ministra dr. Kuloveca Kmetijska družba. Udeležilo se ga je nad 50 posestnikov iz vseh krajev Slovenije, raznih strokovnjakov ter zastopnikov oblasti. Na dnevnem redu je bilo devet referatov iz vseh panog kmetijstva. O živinoreji sta predavala potovalni učitelj Zupanc in instruktor Krištof, o mlekarstvu instruktor Pevec in o konjereji živinozdravnik Černe. Inženir Lah je imel referat o gnojenju, inženir Mikuž o semenogojstvu in inženir Turk o travništvu

in pridelovanju krme. Kmetijski svetnik Trampuš je podal na kratko pregled najvažnejših rastlinskih škodljivcev pri nas in nasvete, kako jih zatirati. Kmetijski svetnik Rohrman pa je kratko očrtal potrebo in načine, kako z uspehom širiti kmetijski pouk po deželi, zlasti med kmetsko mladino. Po vsakem predavanju se je razvila živalna debata, pri kateri so navzoči posestniki in strokovnjaki podali svoja mnenja in stavili predloge. Zborovanja se je udeležil tudi kmetijski minister dr. Kulovec, ki je uvodoma opozoril na slučaj, da se prvič po vojni vrši tako važno kmetijsko zborovanje v oni dvo-

rani, iz katere so izhajali pred vojno mogočni impluzi za povzdigo našega kmetijstva. Kmetijska družba je ne-le zborovanje zelo dobro pripravila, temveč je tudi vse predloge zbrala in jih kot resolucije kmetijskega zborovanja odposlala na poljedelsko ministerstvo. Minister dr. Kulovec je izjavil, da obsega bodoči proračun za potrebe kmetijstva znatno večje kredite nego prej, da je med temi krediti za Slovenijo zlasti važna postavka 2.000.000 Din. za mlekarstvo šolo.

Eno važno potrebo je pokazalo to zborovanje, da namreč Sloveniji in zlasti slovenskemu kmetijskemu gospodarstvu manjka tega, kar mu je nudila nekdanja deželna avtonomija s svojim deželnim zborom in deželnim odborom. Centralna ministerstva tudi

pri najboljši volji vsled preobširnega delokroga in vsled prevelikih razlik v posameznih pokrajinah kmetijstvu ne morejo nuditi tega, kar bi mogle dati kmet. zbornice in kar bi mogel nuditi avtonomen pokrajinski zbor.

Ugodnost 50% nega popusta za prevoz krompirja po vseh železnicah v Češkoslovaški republiky je dovoljena v svrhu preskrbe domačega konsuma z zadostnimi množinami krompirja. Za prevoz krompirja radi industrijske predelave (v špirit, škrob itd.) je dovoljen 25% ni popust pri prevozu na železnicah.

Znižana cena za prevoz apnenčevega dušika je dovoljena Češkoslovaški republiky. S tem se najbolj uspešno deluje za večjo uporabo umetnih gnojil v poljedelstvu.

I O I O I O I O I O I RAZNO. I O I O I O I O I O I

30 let zadružnega dela (1894—1924) je naslov 107. zvezka zadružne knjižnice, ki jo izdaja glavni savez srbskih kmetijskih zadrug v Beogradu. To knjigo je napisal starina srbskega zadružništva g. Mihajlo Avramović ob priliki 30-letnega jubileja zadružnega dela v Srbiji, ki je obenem jubilej g. Avramovića samega. Kajti razvoj in doseženi uspehi srbskega zadružništva so bili in so še danes plod vztrajnega dela pisatelja in najožje zvezani z njegovo osebo. On je še danes najjačji zadružni voditelj. Knjiga je ne-le zgodovina srbskega zadružništva, ampak obenem zgodovina srbskega kmetijskega gospodarstva, ker je poslednje ravno v zadružništvu našlo svojo najvažnejšo razvojno moč. Ker je pisatelj knjige to dobo ne študiral, ampak v njej živel in deloval, je samoobsebi umevno knjiga

pisana živo, nazorno. Ako nam bo dopuščal prostor, bomo par poglavij iz knjige ob prvi priliki objavili v Narodnem Gospodarju. Škoda je le, da je knjiga tiskana v cirilici in vsled tega našim zadrugarjem težje dostopna.

Kmetijski koledar za leto 1925 je izdala Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani. Uredil ga je g. Štibler. Pretežni del koledarja so kmetijsko-strokovni članki na 200 straneh iz vseh panog kmetijstva in za najrazličnejše potrebe kmeta. Med avtorji člankov so zastopani predvsem kmetijski strokovnjaki, da navajamo le par imen: ing. Turk, ing. Hočevar, ing. Zidanšek, mlekarški instruktor Pevc, prof. Priol, ravnatelj Skalicky, višji nadzornik Gombač in drugi. Cena trdo vezanemu koledarju je 15 Din., mehko vezanemu 10 Din. Dobi se pri Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Rokopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Narodnega Gospodarja“. Ljubljana, Zadružna zveza. Izdajatelj: „Zadružna zveza“ v Ljubljani. — Odgovorni urednik: Anton Kralj, tajnik „Zadružne zveze“, v Ljubljani.

Statistični pregled poslovanja članic Zadružne zveze v Ljubljani za l. 1922.

Število vseh članic je znašalo 505. (V tem številu je zapopadenih tudi 68 zadrug, ki niso poslale računskih zaključkov).

Skupno število članov v tem pregledu izkazanih zadrug je znašalo 97.899. Od teh jih odpade povprečno na posamezno hranilnico in posojilnico 243, na posamezno nabavno in prodajno zadrugo 371, mlekarsko zadrugo 158, živinorejsko zadrugo 21, zadružno elektrarno 64, stavbinsko zadrugo 78, obrtno zadrugo 135, kmetijsko strojno zadrugo 39 in na posamezno izmed ostalih zadrug 68.

Celokupni promet vseh zadrug (izvz. osr. zadruga) je znašal 1.081.796.383·44 dinarjev, vsota njihovih deležev pa 1,758.577·03 Din. Skupni rezervni zakladi so znašali 2,706.513.01 Din, skupni čisti dobiček pa 1,387.539·82 Din.

Napram prejšnjemu letu je število združnikov zrastle za 1967 članov, vsota njihovih deležev pa za 324.009·53⁵ Din, celokupni promet vseh izkazanih zadrug pa se je zvišal za 460,070.726·11 Din. kar znači, da se je skoraj podvojil. Hranilne vloge so narastle od prejšnjega leta za 40,679.217·07²⁵, posojila pa so se pomnožila za 36,337.877·83⁷⁵. Rezervni zakladi so narastli za 817.501·38²⁵, skupni čisti dobiček pa je bil v tem letu **manjši** za 1,376.495·91 Din. Ta razlika izhaja od nabavnih in prodajnih zadrug, kjer je bil celotni čisti dobiček v letu 1922 manjši od prejšnjega za celih 1,955.759·36⁷⁵ Din. Poleg tega je tudi vsota izgub pri teh zadrugah narastla za 64.192·66²⁵, kar znači, da se je napram prejšnjemu letu skoro potrojila.

Upravni stroški so znašali pri hranilnicah in posejilnicah 2·33‰ pri nabavnih in prodajnih zadrugah 11·86‰, pri mlekarskih zadrugah 2·37‰, pri obrtnih zadrugah pa 1·51‰ prometa.

Obrestna mera pri hranilnicah in posojilnicah se je gibala za vloge po veliki večini med po 4 in 5 1/2‰, za posojila pa med 5 1/2‰ in 6 1/2‰. Prirastek hranilnih vlog presega dvige za 31,265.556·61 Din., dana posojila pa vsoto vrnjenih posojil za 27,190.072·10 Din.

Najbolj redno so poslovale hranilnice in posojilnice, za njimi pa stoje v tem pogledu nabavne in prodajne ter kmetijsko-strojne zadruga. Poslovanje ostalih zadrug je bilo nasplošno manj zadovoljivo. To se vidi že iz njihovega prometa in pa iz razmeroma velikega števila zadrug, ki kljub ponovni urgenci niso poslale računskoga zaključka.

I. Hranilnice in posojilnice	Štev. za-drug	Štev. zadružnikov	Denarni promet	Hranilne vloge		Posojila		Tekoči računi z zvezo in s člani		Upravni stroški	Gotovina	Stanje posojil	Naložen denar	Zaostale obresti	Ostala aktiva (Inventar, deleži, prehodni itd.)	Deleži članov	Stanje hranilnih vlog	Stanje izposojil in ostala pasiva	Pred-plaćane obresti	Rezervni zaklad	Čisti dobiček																			
				vplačane	dvignjene	dana	vrnjena	prejeto	izdano																															
Kranjska	129	31.828	449.892.382	99	56.018.791	95	41.522.235	25	22.755.752	25	8.078.002	31	75.385.055	95	83.812.711	29	1.204.092	84	2.763.548	76	31.614.007	22	40.903.351	96	287.079	55	34.895.342	55	86.975	10	102.235.366	55	6.923.822	40	95.954	82	751.883	98	369.327	19
Štajerska	124	30.092	295.152.316	60	47.349.381	11	30.775.580	03	21.563.670	72	9.623.251	13	32.108.513	56	33.695.720	23	534.381	29	1.325.394	46	34.037.440	06	29.922.117	06	196.556	18	8.398.262	64	109.491	93	71.201.646	55	1.237.872	94	215.597	07	640.684	70	474.477	21
Hrvatska	8	1.424	8.478.722	56	1.296.780	86	1.101.582	03	697.094	80	125.192	23	2.536.041	33	1.664.885	83	16.837	72	94.147	68	812.112	39	918.573	59	24.096	30	1.073.169	67	2.209	64	2.717.720	27	72.126	41	1.061	38	84.671	35	44.310	58
Skupno	261 ¹⁾	63.344	753.523.422	15	104.664.953	92	73.399.397	31	45.016.517	77	17.826.445	67	110.029.610	84	119.173.317	35	1.755.311	85	4.183.090	90	66.463.559	67	71.744.042	61	507.732	03	44.366.774	86	198.676	67	176.154.733	37	8.233.821	75	312.613	27	1.477.240	03	888.114	98

II. Nabavne in prodajne zadruge	Štev. za-drug	Štev. zadružnikov	Denarni promet	Blago		Upravni stroški	Kosmati dobiček	Gotovina	Vrednost zaloge	Dolžniki zadružniki	Dolžniki nezadružniki	Inventar	Nepremičnine	Izguba	Ostala aktiva	Deleži	Upniki za blago	Izposojila	Rezervni zaklad	Čisti dobiček	Ostala pasiva																			
				prejemki	izdatki																																			
Kranjska	43	11.985	171.945.093	66	59.770.136	79	54.783.019	10	2.063.170	85	3.815.227	58	497.918	56	14.673.503	70	1.363.531	85	2.272.032	46	341.610	94	445.862	76	85.792	20	578.229	73	450.927	14	5.859.951	14	12.008.048	97	604.565	89	94.874	58	1.240.114	48
Štajerska	21	12.842	48.542.253	54	12.696.215	71	12.948.568	25	568.679	86	829.546	16	171.909	72	2.797.661	94	824.575	99	20.114	—	172.795	08	398.717	18	13.422	28	80.732	65	137.081	27	956.151	91	3.067.965	26	99.490	58	134.742	79	84.497	03
Hrvatska	7	1.517	5.743.704	66	2.545.172	24	2.546.665	15	50.943	92	103.788	42	32.007	57	279.970	20	24.615	89	759	75	9.523	79	12.803	70	—	—	6.615	80	20.404	50	43.625	50	256.497	09	19.299	79	10.570	79	15.899	03
Skupno	71 ²⁾	26.344	226.231.051	86	75.011.524	74	70.278.252	50	2.682.794	63	4.748.562	16	701.835	85	17.751.135	84	2.212.723	73	2.292.906	21	523.929	81	857.383	64	99.214	48	665.578	18	608.412	91	6.859.728	55	15.332.511	32	723.356	26	240.188	16	1.340.510	54

III. Mlekarske zadruge																																								
Kranjska	Štev. za-drug	Štev. zadružnikov	Denarni promet	Blago		Upravni stroški	Kosmati dobiček	Gotovina	Vrednost zaloge	Dolžniki zadružniki	Dolžniki nezadružniki	Inventar	Nepremičnine	Izguba	Ostala aktiva	Deleži	Upniki za blago	Izposojila	Rezervni zaklad	Čisti dobiček	Ostala pasiva																			
				prejemki	izdatki																																			
Kranjska	19	3.080	8.986.743	74	3.084.628	76	2.935.259	89	216.529	25	215.580	99	37.330	83	121.331	65	—	—	48.757	61	34.778	70	445.862	76	85.792	20	578.229	73	450.927	14	5.859.951	14	12.008.048	97	604.565	89	94.874	58	1.240.114	48
Štajerska	1	75	445.737	17	222.633	30	210.976	76	7.028	29	11.656	54	146	51	—	—	—	—	—	—	301	—	—	—	—	—	80.732	65	137.081	27	956.151	91	3.067.965	26	99.490	58	134.742	79	84.497	03
Hrvatska	7	1.517	5.743.704	66	2.545.172	24	2.546.665	15	50.943	92	103.788	42	32.007	57	279.970	20	24.615	89	759	75	9.523	79	12.803	70	—	—	6.615	80	20.404	50	43.625	50	256.497	09	19.299	79	10.570	79	15.899	03
Skupno	20 ³⁾	3.155	9.432.480	91	3.307.262	06	3.146.236	65	223.557	54	227.237	53	37.477	34	121.331	65	—	—	48.757	61	35.079	70	57.317	99	4.111	38	86.236	48	6.697	63	145.121	93	97.521	19	114.393	73	19.694	12	6.883	55

IV. Živinorejske zadruge																																								
Kranjska	Štev. za-drug	Štev. zadružnikov	Denarni promet	Blago		Upravni stroški	Kosmati dobiček	Gotovina	Vrednost zaloge	Dolžniki zadružniki	Dolžniki nezadružniki	Inventar	Nepremičnine	Izguba	Ostala aktiva	Deleži	Upniki za blago	Izposojila	Rezervni zaklad	Čisti dobiček	Ostala pasiva																			
				prejemki	izdatki																																			
Kranjska	17	705	125.395	31	21.809	12	17.592	—	11.631	46	617	12	176	45	—	—	130	—	48.757	61	34.778	70	445.862	76	85.792	20	578.229	73	450.927	14	5.859.951	14	12.008.048	97	604.565	89	94.874	58	1.240.114	48
Štajerska	6	285	28.323	88	2.000	—	1.882	—	260	05	—	—	253	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80.732	65	137.081	27	956.151	91	3.067.965	26	99.490	58	134.742	79	84.497	03
Hrvatska	7	1.517	5.743.704	66	2.545.172	24	2.546.665	15	50.943	92	103.788	42	32.007	57	279.970	20	24.615	89	759	75	9.523	79	12.803	70	—	—	6.615	80	20.404	50	43.625	50	256.497	09	19.299	79	10.570	79	15.899	03
Skupno	23 ⁴⁾	990	153.719	19	23.809	12	19.474	—	11.891	51	617	12	429	67	121.331	65	—	—	48.757	61	35.079	70	57.317	99	4.111	38	86.236	48	6.697	63	145.121	93	97.521	19	114.393	73	19.694	12	6.883	55

V. Zadrzne elektrarne.																																								
Kranjska	Štev. za-drug	Štev. zadružnikov	Denarni promet	Blago		Upravni stroški	Kosmati dobiček	Gotovina	Vrednost zaloge	Dolžniki zadružniki	Dolžniki nezadružniki	Inventar	Nepremičnine	Izguba	Ostala aktiva	Deleži	Upniki za blago	Izposojila	Rezervni zaklad	Čisti dobiček	Ostala pasiva																			
				prejemki	izdatki																																			
Kranjska	5	316	1.224.390	74	90.091	44	347.006	92	43.908	93	39.423	99	19.569	72	43.487	94	8.638	75	—	—	329.618	37	629.366	15	4.382	65	16.303	67	312.697	50	671	—	704.325	83	3.887	77	2.360	59	27.424	56
Štajerska	1	66	63.775	65	15.316	35	5.359	—	6.018	70	9.846	35	3.776	65	5.810	19	—	—	—	—	26.348	66	—	—	—	—	502	—	15.625	—	6.250	—	11.750	—	2.544	13	268	37	—	—
Hrvatska	7	1.517	5.743.704	66	2.545.172	24	2.546.665	15	50.943	92	103.788	42	32.007	57	279.970	20	24.615	89	759	75	9.523	79	12.803	70	—	—	6.615	80	20.404	50	43.625	50	256.497	09	19.299	79	10.570	79	15.899	03
Skupno	6 ⁵⁾	382	1.288.166	39	105.407	79	352.365	92	49.927	63	49.270	34	23.346	37	49.298	13	8.638	75	—	—	355.967	03	629.366	15	4.382	65	16.805	67	328.322	50	6.921	—	716.075	83	6.431	90	2.628	96	27.424	56

VI. Stavbinske zadruge.																																								
Kranjska	Štev. za-drug	Štev. zadružnikov	Denarni promet	Blago		Upravni stroški	Kosmati dobiček	Gotovina	Vrednost zaloge	Dolžniki zadružniki	Dolžniki nezadružniki	Inventar	Nepremičnine	Izguba	Ostala aktiva	Deleži	Upniki za blago	Izposojila	Rezervni zaklad	Čisti dobiček	Ostala pasiva																			
				prejemki	izdatki																																			
Kranjska	4	230	137.113	26	1.657	75	—	—	5.436	94	—	—	1.218	82	—	—	—	—	—	—	33.350	—	234.191	45	—	—	29.098	86	21.274	—	10.890	70	22.474	50	16.698	36	1.708	57	224.813	—
Štajerska	1	162	156.726	88	52.551	42	38.279	51	7.775	71	10.570	91	—	—	7.990	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	141	50	525	—	—	—	10.145	38	4.493	97	—	—	
Hrvatska	7	1.517	5.743.704	66	2.545.172	24	2.546.665	15	50.943	92	103.788	42	32.007	57	279.970	20	24.615	89	759	75	9.523	79	12.803	70	—	—	6.615	80	20.404	50	43.625	50	256.497	09	19.299	79	10.570	79	15.899	03
Skupno	5 ⁶⁾	392	293.840	14	54.209	17	38.279	51	13.212	65	10.570	91	1.218	82	7.990	—	—	—	—	—	34.340	—	239.945	45	—	—	325	85	29.240	36	21.799	—	10.890	70	32.619	88</				

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO v LJUBLJANI

R. Z. Z. O. Z.

MANUFAKTURA NA DEBELO IN DROBNO

Centralno skladišče

v novi palači „Vzajemne posojilnice“ v Ljubljani, Miklošičeva cesta.

Prodajalna na drobno: Dunajska cesta št. 29.

Podružnica v Somboru (Bačka).

Telefon št. 550

Prvovrstni proizvodi! — Cene solidne! Pošt.-ček. št. 10.222

Zadružna tiskarna v Ljubljani

ima v zalogi sledeče opravilne knjige in tiskovine za zadruge:

I. Splošno za vse zadruge: Opravilni zapisnik po 100 in 200 listov. — Imenik zadrušnikov 50 listov. — Glavna knjiga 50 listov. — Knjiga pristopnic po 200 in 300 listov. — Knjiga za zapisnike o sejah in občnih zborih. — Indeks (register) 30 listov. — Deležna knjiga. — Knjižice denarni listi 100 listov. — Odstopnice (Odstopni list). — Vabila k sejam. — Zapisnik o občnem zboru. — Obietne tabele na dneve po 5%, 5½% in 6%; na mesece po 4%, 4¼%, 4½%, 4¾%, 5%, 5½% in 6%.

II. Za hranilnice in posojilnice: Knjiga hranilnih vlog po 100 in 200 listov. — Knjiga posojil po 200 listov. — Blagajniški razdelnik po 200 listov. — Blagajniški dnevnik po 100 listov. — Knjiga porokov po 100 in 200 listov. — Izplačilni listi za posojila. — Izplačilni listi za hranilne vloge. — Vprašalna pisma. — Opomini za obresti. — Izpis iz knjige hranilnih vlog. — Izpis iz knjige posojil. — Zadolžnice na poroštvo. — Zadolžnice na amortizacijo. — Zadolžnice na vknjižbo. — Prošnja za posojila. — Opomini za poroke. — Zadolžnice na zastavo (en dolžnik). — Opomini za povračilo posojil. — Dnevnik za konvert. dolgov (ovojne in vložne pole). — Sumarični izkaz konvertiranih dolgov. — Hranilne knjižice v celo platno z napisom. — Zadružne in posojilne knjižice v polplatno. — Knjižice tekoč računa v celo platno.

III. Mlekarske zadruge: Prejemna knjiga 200 listov. — Izplačilna knjiga zadrušnikov 100 listov. — Mlekarske knjižice (kartonirane).

IV. Za kmetijska in konsumna društva: Štraca za člane 160 listov. — Deležna knjiga. — Nakupne knjižice broširane. — Pole za inventiranje blaga. — Zadružne knjižice v polplatno. — Zaznamek predmetov inventarja (zvezki).

V. Za strojne zadruge: Opravilni red. — Izvrševalni red.

VI. Za živinorejske zadruge: Zapisnik o pripuščanju bika (zvezek). — Potrdilo o pripuščanju bika (10 dopisnic). — Naznanilo o porodu (10 dopisnic). — Naznanilo o prodaji (10 dopisnic). — Rodovni listi. — Knjiga mlade živine. — Knjiga rodovnik.

Izvršuje tudi vse druge tiskovine točno in po zmernih cenah.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Občni zbor Elektro-strojne zadruge v Dolu pri Ljubljani, r. z. z. o. z., se bo vršil 26. oktobra 1924, ob 15. uri v Društvenem domu v Dolu. 1. Poročilo načelstva o pripravah za elektrarno. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 4. Dopolnilna volitev načelstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Mežici, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 9. novembra 1924, ob 11. uri v uradnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1923. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Koprivnici, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 26. oktobra 1924, ob 9. uri dopoldne v prostorih hranilnice in posojilnice. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občn. zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za l. 1923. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

GOSPODARSKA ZVEZA

notira sledeče brezobvezne cene:

GNOJILA:

Kalijeva sol 42% po	Din. 170.— za 100 kg
Kostni superfosfat z 18%—20% v vodi raztopne fosforove kisline, z vrečami po	190.— „ 100 „
Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosfor. kisline (vreče a 100 kg) po	120.— „ 100 „
Tomaževa žlindra 18% po	150.— „ 100 „
Cement po	75.— „ 100 „

Cene veljajo pri odjemu originalnih vreč, pri vagonskih pošiljkatvah se prednje cene razumejo fko vsaka postaja v Slovenijo.

KRMILA:

Klajno apno po Din. 4.50, pri manjšem odjemu Din. 6.—.

VINOGRADNIŠKE IN KMETIJSKE POTREBŠČINE:

Škropilnice za grozdje bakrene po	Din. 500 —
Žveplo, dvojno rafinirano	kg „ 3.75
Trierje (žitne čistilnice) tvrdke Heid, <i>znamka IA</i> po	2.900 —
Trierje (žitne čistilnice) tvrdke Heid, <i>znamka IB</i> po	2.800 —
Mlatilnice na ročni in gepeljni pogon po	4.000 —
Mlatilnice na gepeljni pogon s siti in tresali po	6.500 —
Gepeljni na 36 obratov po	4.500 —
Gepeljni na 24 obratov po	4.500 —
Slamoreznice na motor po	5.600 —
Okopalniki	1.000 —

Poleg tega so na razpolago vsakovrstni poljedelski stroji, kakor:

čistilniki (pajtelni), plugi, brane poljedelske, brane travniške, brzoparilniki, gnojnične sesalke, vodne sesalke, gumij. trakovi za trte, brusl za kose, kose itd.

